

СТАН ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК УКРАЇНИ

УДК 657.37:336

Безверхий К. В.,

к.е.н., докторант кафедри обліку і оподаткування
(ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана)

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. В процесі проведеного дослідження запропоновано модель формування бюджету податків і зборів підприємства, яка стала підґрунтям для подальшого розвитку бюджетування для українських підприємств, що дозволило сформулювати теоретичні засади формування бюджетів податків і зборів з метою покращення управління ними.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: модель, бюджет, податки, збори, підприємство.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних умовах господарювання підприємства чинне місце належить бюджетуванню податків і зборів як складової управлінської технології бюджетування на підприємстві. Від уміння застосовувати таку технологію як бюджетування в управлінні податками та зборами сьогодні залежить стратегія підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому. Це обумовлює необхідність розробки нових підходів до формування бюджету податків та зборів підприємства. У зв'язку з цим висуваються особливі вимоги до розробки моделі формування бюджету податків і зборів підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням бюджетування податків і зборів на підприємстві у різні часи займалися, такі вчені-економісти, зокрема С. Барулін, О. Баруліна, М. Білик, К. Блохін, Д. Бутов, Н. Левченко, В. Карпова, М. Кизим, Я. Книш,

К. Косицький, Н. Михасько, А. Снятовський, О. Тищенко, М. Шамсієва та інші. Проте, не зменшуючи ваги попередніх результатів наукових досліджень є незаповнені ніші, які стосуються розробки моделі формування бюджету податків і зборів підприємства.

Формування мети і завдання дослідження. Метою наукового дослідження є розробка моделі формування бюджету податків і зборів підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В наших попередніх дослідженнях було досліджено модель внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками та зборами [1].

С. Барулін та О. Баруліна наголошують, що процес і результати мінімізації податкових (фіскальних) платежів і оптимізації податкових (фіскальних) потоків повинні знайти відображення в показниках системи її бюджетів, структурі і показниках планових і звітних податкових бюджетів компанії. Найбільш складним є податкове бюджетування на основі оптимізації податкових потоків [2, с. 132]. Тому, вищевказані автори акцентують свою увагу саме на цій проблемі.

Бюджет податків являє собою детальний розпис податкових платежів до державного бюджету планового періоду, розмір яких визначається на основі аналізу податкової бази [3, с. 493].

Бюджетування податкових платежів — це система планових розрахунків із використанням взаємопов'язаних бюджетів підприємства, спрямована на визначення планової суми податкових платежів, що підлягають салаті в майбутніх податкових періодах. Бюджетування дає змогу розрахувати податкові зобов'язання платника не лише на поточний, але й на подальші податкові періоди [4, с. 452].

Вітчизняні автори Н. Левченко та Я. Книш констатують, що бюджетування податків є складовою частиною загального процесу бюджетування на підприємстві, що підтверджується особливостями складання податкових бюджетів [5].

В. Карпова наголошує, що бюджетування податків являє собою систему заходів, спрямовану на визначення планової суми податкових платежів, що підлягають сплаті підприємством в майбутніх періодах [6, с. 5]. Варто не погодитись з думкою вищезазначених авторів, адже бюджетування податків передбачає також, порівняння фактичних показників з плановими, аналіз відхилень, а також контроль з метою ефективного управління податками і зборами на підприємстві.

Складання податкового бюджету дозволяє спрогнозувати суми податкових відрахувань та обґрунтовано приймати рішення щодо їх мінімізації [7, с. 51].

Як зазначає Н. Михасьова, що бюджетування податків як процес розробки, виконання та контролю системи податкових бюджетів підприємства, спрямований на оперативне коректування управлінської діяльності з формування податкових зобов'язань підприємства з урахуванням змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі [8, с. 6].

А. Снятовський визначає, що бюджет податків необхідно складати, по-перше, для подальшого розрахунку фінансових показників компанії і визначення впливу на них податкового тягаря, по-друге, для формування платіжного календаря і, по-третє, для оптимізації податків [9, с. 131].

Спираючись на податковий бюджет компанії, М. Шамсієва наголошує, що можливо вибрати правильне рішення про направлення на реінвестування збереженого прибутку компанії; визначити конкретні види господарської діяльності компанії при придбанні необоротних активів для підвищення ролі амортизації в податковій економії, а також вибрати вид амортизації для податкової економії, оптимізувати величину податкової заборгованості, мінімізувати податкові ризики щодо несплати податків та ліквідувати конкретні види господарської діяльності з метою зменшення податкових баз і об'єктів оподаткування [10, с. 26].

З урахуванням вищенаведеного модель формування бюджету податків і зборів підприємства наведено на рис. 1.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. В процесі проведеного досліджено запропоновано модель формування бюджету податків і зборів підприємства, яка стала підґрунтям для подальшого розвитку бюджетування для українських підприємств, що дозволило сформулювати теоретичні засади формування бюджетів податків і зборів з метою покращення управління ними. Зроблено висновок, що формування бюджету податків і зборів підприємства — це доволі трудомісткий процес, який залежить від чималої кількості фінансово-економічних факторів, а також від узгодженості податкової політики підприємства з його корпоративною стратегією сталого розвитку, а також тактикою підвищення економічної ефективності діяльності підприємства в цілому. Порушені в статті питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на розробці окремих бюджетів за відповідними податками та зборами.

Рис. 1. Модель формування бюджету податків і зборів підприємства (Розроблено на основі досліджень М. Шамсієвої [8, с. 23])

Бібліографічний список

1. Безверхий К. Модель внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками та зборами / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. — 2016. — № 2. — С. 30—36.
2. Барулин С.В. Налоговый контроллинг: [Учебник] / С.В. Барулин, Е.В. Барулина. — Саратов: Саратовский социально-экономический институт (филиал) РЭУ им. Г.В. Плеханова, 2016. — 172 с.

3. Білик М.Д. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: [Навч. посіб.] / М. Д. Білик. — К.: КНЕУ, 2013. — 689 с.
4. Податковий менеджмент: [Підручн.] / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова. — К.: Знання, 2008. — 525 с.
5. Левченко Н.М. Бюджетування податків на підприємстві / Н. М. Левченко, Я. В. Книш // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ekpr/2010_35/Zm/22PDF.pdf.
6. Карпова В.В. Формування системи податкового планування на підприємстві: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / В. В. Карпова. — Х., 2005. — 20 с.
7. Косицький К. Формування податкових бюджетів у промисловому холдингу / К. Косицький // Схід. — 2014. — № 1. — С. 51—55.
8. Михасьова Н.В. Визначення впливу бюджетування податків на фінансово-економічні результати діяльності коксохімічних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Н. В. Михасьова. — Х., 2009. — 19 с.
9. Снятовський А.О. Проблеми складання податкового бюджету підприємства / А.О. Снятовський // Економіка в сучасних умовах: стан, проблеми та пошук шляхів їх подолання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 26-27 червня 2015 року) / ГО «Львівська економічна фундація». У 2-х частинах. — Львів: ЛЕФ, 2015. — Ч. 1. — С. 132 — 134.
10. Шамсиева М.В. Налоговые инструменты в системе корпоративного управления: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (менеджмент)» / М. В. Шамсиева. — Саратов, 2016. — 28 с.

УДК 657.1

Бірюк О.Г.

канд. екон. наук, доцент, професор
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК

Рибакова О.А.

аспірант кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК
(ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана)

УДОСКОНАЛЕННЯ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ БАТЬКІВСЬКОГО СТАДА ПТИЦІ

АНОТАЦІЯ. Обґрунтовано методику калькулювання собівартості продукції батьківського стада птиці з урахуванням недосконалості законодавчого його регулювання та розвитку галузі птахівництва. Обґрунтовано обліковувати батьківське стадо птиці як довгостроковий біологічний ак-